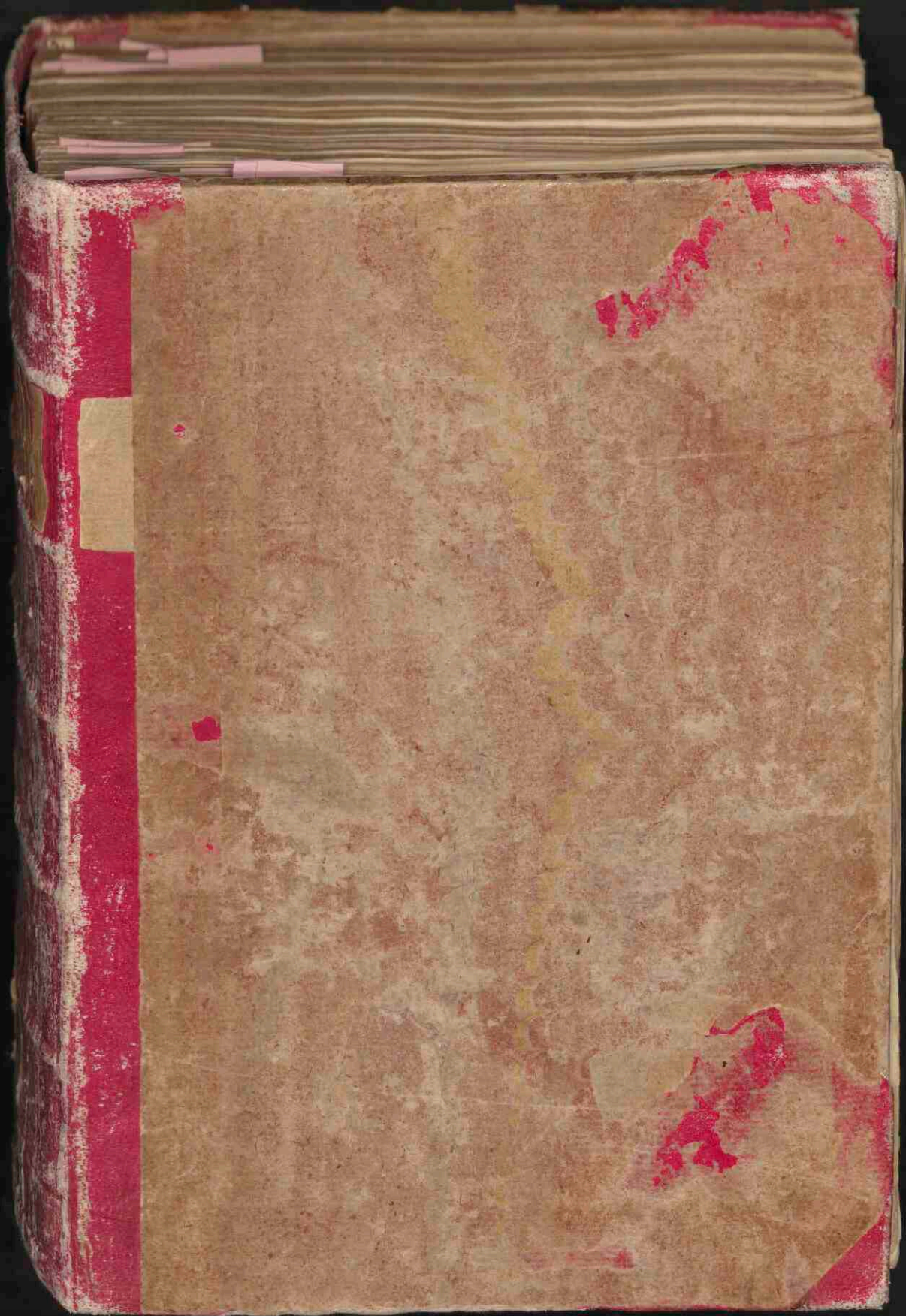

Selectarum disputationum historico-theologicarum quinta de Judaismo

<https://hdl.handle.net/1874/340876>

A, qu.
192

Disputationes Academicae Trajecti
ad Rhenum habita.

Annis 1637-1690.

Volūmen 1.

- N: 1. Johannes Brebereniū. Disp: theol: sub pres:,
de Judaismo. 2 Septemb: 1637.
2. Casparus à Panhuys. Disp: jur: sub pres:,
de Appellationibus. 13 Februari: 1639.
3. Florentius Schuylus. Disp: philos: 5ta, sub pres:,
continens Positiones politicas et oeconomicas.
25 Maji 1639.
4. Gualterus de Bruijn. Disp: philos: publ., de
Malo, eo quod invitum ac spontaneum est,
et de motu siderum. 15 Decemb: 1640.
5. Marcus du Tour. Disp: hist: 1^a sub pres:, ad
textum Herodiani. 18 Septemb: 1641.
6. Marcus du Tour. Disp: polit: sub pres:, de opti-
mo statu Reipublica. 17 Novemb: 1641.
7. Henricus Ludovicus Wolffius. Disp: polit: sub
pres:, de educatione et institutione. Princi-
pium. 15 Decemb: 1641.
8. Marcus du Tour. Disp: hist: 4^a sub pres:, ad
textum Herodiani. 18 Decemb: 1641.

- N: 9. Marcus du Tour, Disp: metaph: 3°, sub pres: de
 Calusis. 19 Mart: 1642.
10. Joannes Minnince, Disp: metaph: 3°, sub pres: de
 Quastionibus proemialibus. 7 Sept: 1642.
11. Everardus de Weede, Disp: problem: 6°, sub pres: de
 Clementis. 28 Junii 1643.
12. Jacobus Lieftinck, Disp: jur: publ: de Evictionibus.
 6 Febr: 1644.
13. Everardus de Weede, Disp: jur: 10°, sub pres: de
 Emptione et venditione. 14 Februar: 1644.
14. Marcus van de Voorde, Disp: jur: 6°, sub pres: de
 Secundis Nuptiis. 6 Mart: 1644.
15. Cornelius van Heemskerck, Disp: jur: 19°, sub pres:
 de Locatione et emphyteusi, ad tit: 25 Inst:
 lib: 3. 20 Mart: 1644.
16. Joannes Strick, Repetitio, sub pres: famosa
 Novel: 115 cap: 3 et 4. 1 Maji 1644.
17. Marcus du Tour, Disp: jur: 9°, sub pres: de Pactis
 dotalibus. 6 Novemb: 1644.
18. Petrus ab Eynhoven, Disp: phys: 7°, sub pres:
 de Meteoris in genere. 8 Febr: 1645.
19. Everardus de Weede, Disp: jur: publ: de Emphyteusi.
 11 Febr: 1645.
20. Petrus ab Eynhoven, Disp: ethica 2°, sub pres: de
 Virtutibus in specie, nominatim temperantia.
 26 Febr: et 1 Mart: 1645.

- N: 21. Cornelius Verwelst. Disp: ethica 3^a, sub pres: de Virtuti-
bus in specie, nominatim liberalitate et magnificen-
tia. 19 et 22 Mart: 1645.
22. Petrus ab Eindhoven. Disp: phijs: 10^a, sub pres: de
Mineralibus in specie. 29 Mart: 1645.
23. Cornelius van Heems Kerck, Disp: jur: publ: de Secun-
dis Nuptiis. 29 April: 1645.
24. Petrus ab Eindhoven, Disp: polit: sub pres: de Electio-
nis et Successionis Comparatione. 21 et 24 Maji 1645.
25. Gerardus a Nijendael, Disp: jur: publ: de Contractu-
da emptione et venditione. 21 Octob: 1645.
26. Joannes Everardus Boetadius. Disp: med: publ: de
Apepsia et Bradypepsia. 4 Decemb: 1645. 55.
27. Petrus ab Eindhoven. Disp: polit: sub pres: de
Bello. — Mart: 1646.
28. Petrus ab Eindhoven. Disp: pneum: sub pres: de
Demonibus. 27 Junii 1646.
29. Johannes Wilhelmus Weidnerus. Disp: polit: sub
pres: de Subditis sexti gradus, hoc est artificibus et
opificibus. 18 Decemb: 1648.
30. Cornelius a Thiel. Disp: theol: sub pres: de Selectis
quibusdam problematis. 20 Decemb: 1648.
31. Jacobus Hondius. Centuria questionum philosophi-
carum, sub pres: 7 Mart: 1649.
32. Daniel Meijerus. Disp: theol: sub pres: in 1 Joann:
11, 2 pars 1^a. 14 Apr: 1649.

- N: 33. Matthaeus Smallegang. Disp: jūr: 27^a, sub pras., de
 Damno injuria dato. 9 Maji 1649.
34. Cornelius v Thiel. Disp: theol., sub pras., de Peccatis,
 pars 2^a. 4 Julii 1649.
35. Johannis ab Ewyck. Disp: polit., sub pras., de Sub-
 ditis septimi gradus, hoc est agricolis et pastoribus.
 die. 22 Junii 1649.
36. Georgius Timmerman. Disp: jūr., sub pras., de
 Injuriis. 30 Junii 1649.
37. Johannes Coesveldt. Disp: jūr: 28^a, sub pras., de
 Injuriis. - Julii 1649.
38. Petrus Domschuis. Disp: polit., sub pras., de Subdi-
 tis octavi sive ultimi gradus, hoc est vulgo seu
 plebe. 9 Julii 1649.
39. Matthias Wermelskircher. Disp: polit., sub pras.
 de Rep. mixta et aristocratica et democratica.
 19 Septemb: 1649.
40. Johannes Meersmannus. Disp: metaph., sub pras.,
 de conceptu spatii localitatis, immensitatis etc.
 1 Decemb: 1649.
41. Johannes Jacobus Hanfeld. Disp: theol., sub pras.,
 de Illuminatione hominis. 15 Decemb: 1649.
42. Franciscus Borsaj Debrecinus. Disp: theol., sub
 pras., de Historia sacra. 2 Martii 1650.

- N. 43. Rimoldius van Dam. Disp: jür: 30^a, Sub pres., de
Diobus reis. 1 Maji 1650.
44. Georgius de Raad. Disp: theol: 7^a, Sub pres., de Voto
Jephtha. 1 Junii 1650.
45. Henricus de Prie. Disp: phijs: 3^a, Sub pres., de Insti-
tarum generatione. 29 Junii 1650.
46. Petrus Arnouldt. Disp: jür: 34^a, Sub pres., de Probatio-
nibus et presump: ad tit: 3, 4, 5 et 6 lib: 22 Pandect:
6 Novembr: 1650.
47. Wilhelmus Salius. Disp: metaph: Sub pres., de Facili-
et difficili. 30 Novembr: 1650.
48. Nicolaus Vivien. Disp: jür: 35^a, Sub pres., de Sponsa-
libris et nuptiis ad Tit: 1 et 2 lib: 23 Pandectarum.
27 Novembr: 1650.
49. Arnoldt van Bassen. Disp: jür: 36^a, Sub pres., de
jure dotium, ad tit 3, 4 et 5 lib: 23 Pandectarum.
4 Decemb: 1650.
50. Godefridus van der Schuer. Disp: jür: 37^a, Sub pres., ad
lib: 24 et 25 Pandect: 11 Decemb: 1650.
51. Abrahamus van der Mast. Disp: pract: 5^a, Sub pres.,
de Historiis agrorum, de Mania. 19 Febr: 1651.
52. Georgius Lamswerde. Disp: jür: publ: de Compensa-
tionibus. 11 Mart: 1651.
53. Georgius Croock. Disp: jür: Sub pres., de Testamentis
ordinandis et infirmandis, ad tit: 1, 2, 3 et 4 lib: 28

pandect.: 16 Aprilis 1651.

- N: 54. Nicolaus Hodehmaecker. Disp: jūr: 40^e, sub praes., de Hereditibus instituendis et substituendis, ad tit: 5, 6, 7 et 8 lib: 28 pandect.: 23 Aprilis 1651.
55. Petrus Dornelius. Disp: theol.: sub praes., de Reliquiis pars 2^a. 7 Maji 1651.
56. Cornelius Blijemburch. Disp: jūr: 36^e, sub praes., de Usuris, fructibus et causa. 22 Octob: 1651.
57. Johannes ab Enyck. Disp: jūr: 42^e, sub praes., de Legatis et fideicommissis, ad lib: 30, 31 et 32 pandect.: 12 Novemb: 1651.
58. Leonardus a Rijssen. Disp: metaph.: sub praes., de Novitate essendi. 15 Novemb: 1651.
59. Güthelmus van der Meulen. Disp: jūr: 34^e, sub praes., ad lib: 33, 34 et tit: 1 lib: 35 pandect.: 3 Decemb: 1651.
60. Joannes Versijde. Disp: jūr: 44^e, sub praes., de L. Falcidia et L. C. Trebell., ad tit: 2 lib: 35 et lib: 36 pandect.: 10 Decemb: 1651.
61. Arnoldus Wild. Disp: med.: publ., de Inflammatione hepatis. 17 Febr: 1652.
62. Casparus Fagel. Disp: jūr: 37^e, sub praes., de Ea quod interest. 25 Febr: 1652.
63. Jacobus a Gilemburch. Disp: jūr: 39^e, sub praes., de Solutione et depositione. 3 Mart: 1652.

64. Joannus a Luylen. Disp: jur., sub praes., de Transactioni.
bis. 10 Mart: 1652.
65. Henricus a Luylen. Disp: med., publ., de Lethargo.
30 Mart: 1652.
66. Balavinus Spiering. Disp: jur.: 15°, sub praes., de
Bonorum possessionibus et collationibus, ad tit: 1, 2,
3, 4, 5, 6, 7 lib: 37 pandect.: 3 April: 1652.
67. Petrus Anstloo. Disp: jur.: 10°, sub praes., de Compendi.
tione. 7 April: 1652.
68. Jacobus van den Helm. Disp: jur., sub praes., de Em.
phyteusi. 7 April 1652.
69. Cornelius Blijenburch. Positiones, sub praes., de
Nuptiis et tutelis. 28 April 1652.
70. Casparus Fagel. Disp: jur., sub praes., de Legitima.
12 Maji 1652.
71. Franciscus Herman Montanus. Disp: jur.: 11°, sub
praes., de Acceptatione et novatione. 19 Maji 1652.
72. Joannus Bertlingh. Disp: philos.: publ.: continens
varias, praeter quadruplicem et quadruplici Phi.
losophiae parte praescriptam materiam, in hoc phi.
losophantium circo agitari solitas controversias.
24 Maji 1652.
73. Fielmannus a Bruijgel. Disp: theol.: sub praes., de
Patronatibus, tutelis et praefecturis Sanctorum.

26 Maji 1652.

- N: 74. Arnoldus Moed. Disp: júr: feud: 1°, sub pras; ad
Method: Feud: Bronchorst. 2 Junii 1652. (inter N: 82
et 83).
75. Georgius Ripperda. Disp: júr:; sub pras; de Juris-
dictione. 2 Julii 1652.
76. Franciscus Herman: Montanus. Disp: júr: 1°,
sub pras; de Titelis. 7 Julii 1652.
77. Joannes Fichlani. Disp: júr:; publ: de Legatis.
30 Septemb: 1652.
78. Gerardus Stalma. Disp: phijs: 2°, sub pras; de
Phijsica in genere. 13 Novemb: 1652.
79. Wilhelmus Metzger. Disp: med:; publ: de
Pleuritide. 29 Novemb: 1652.
80. Lucas van de Poll. Disp: júr: 5°, sub pras; de
Curatoribus. 8 Decemb: 1652.
81. Johannes van der Straten. Disp: júr: 47°, sub pras;
ad tit: 1, 2, 3 et 4 lib: 39 pandect: . 18 Decemb: 1652.
82. Joannes Everardus Boestadius. Disp: ethic: 5°,
sub pras; de Gradibus virtutum et vitiorum,
nominatim de speciebus incontinentiae secun-
dum quid, ca 5 et 6 capp: 7 Eth: . Mart: 1653.
83. Johannes van der Straten. Disp: júr: publ: de
Usufructu. 21 Junii 1653.

- N°. 84. Simon van Loest. Disp: jūr., sub pras., ad Leg: 3° de
Collationibus. 14 Junii 1654.
85. Lucas van de Poll. Disp: jūr., publ., de Evictionibus.
26 Octob. 1654.
86. Antonius van Voorst. Disp: jūr., publ., de Compens.
atione. 27 Octob. 1654.
87. Wilhelmus Schuyll. Disp: jūr., sub pras., ad Leg: 2°
C: leg: Cornel: de Fideiuss. 2 Maji 1655.
88. Franciscus Bauta. Disp: med., sub pras., de Altitu.
ra et actionibus illi ministrantibus. 16 Maji
1655.
89. Gedeon Veitzi. Disp: phys.: sub pras., de Natura
et origine fontium. 20 Junii 1655.
90. Joannes de Kerckel. Disp: theol., sub pras., de
Sanctificatione et glorificatione. 4 Julii 1655.
91. Wilhelmus Isaacus Kethensis. Disp: theol., sub
pras., ad locum 1 Tim: 3, 15 pars 3^a. 26 Mart: 1656.
92. Franciscus van der Lee. Disp: jūr., publ., de
Acquirendo rerum dominio. 2 Octob. 1656.
93. Carolus Parmentier. Disp: jūr., sub pras., continens
Juris civilis quaestiones. 6 Novemb. 1661.
94. Gerardus van Nier. Disp: jūr., sub pras., in quā
Rescripti Imp: Hadriani quod est in l: 1 § 3 D:

ad leg: Corn: de Sicariis, etiam in tit: 1 Collat: leg:
Mos: et Rom:; Lectio et sententia explicatur.

26 Jun: 1684.

N: 95. Henricus van Galen. Exerc: philos:; sub praes: de
Officio Philosophi circa revelata. 2 Novemb: 1687.

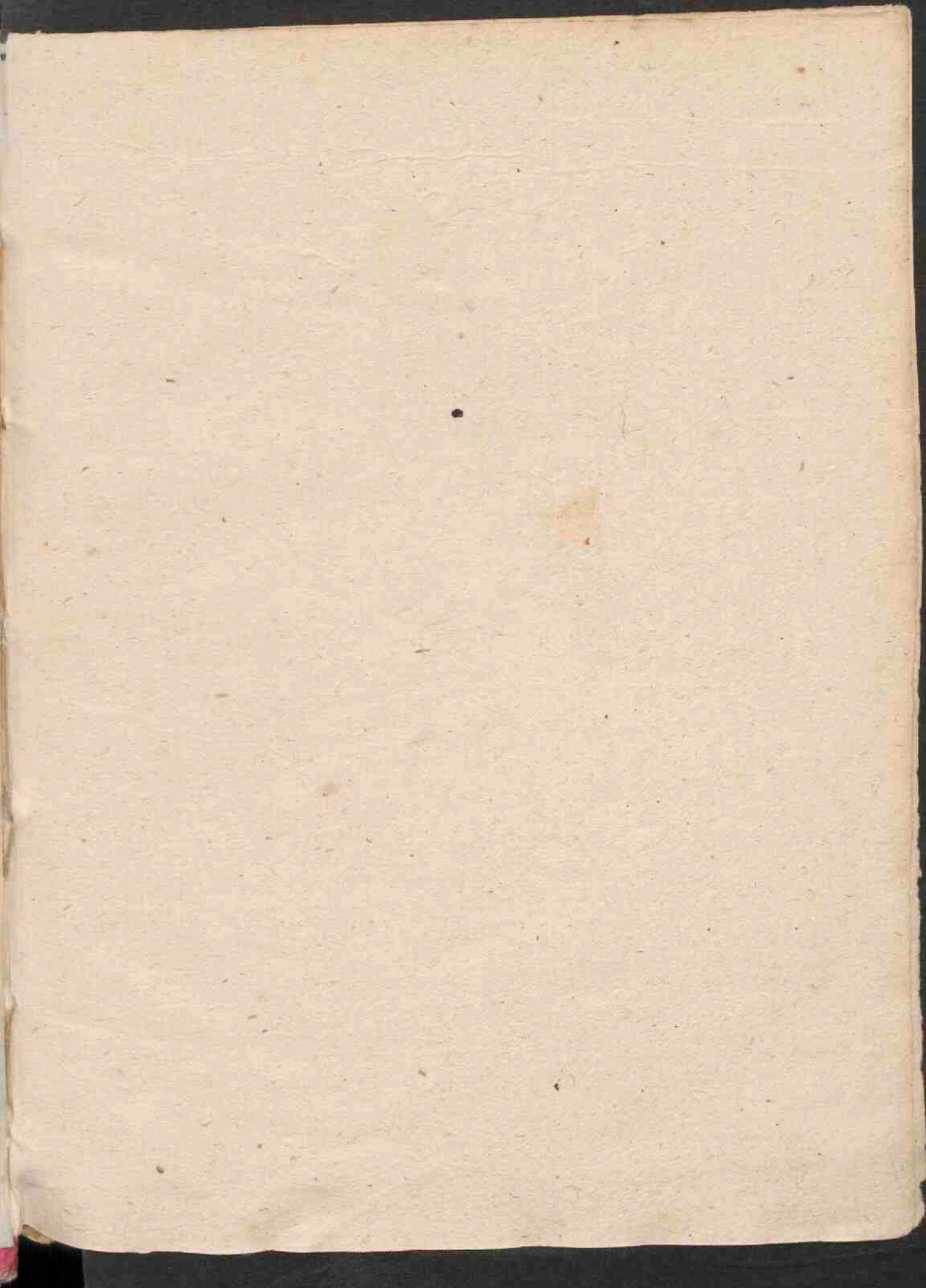
96. Jacobus Vervelst. Disp: jur: in:; de Evictionibus.
22 Aug: 1689

97. Arnoldus de Blankendaal. Disp: theot:; sub praes:
de aeterna Christi Sponsione, pars 1^a. 4 Jun: 1690.

98. Arnoldus de Blankendaal. Disp: theot:; sub praes:
de aeterna Christi Sponsione, pars posterior,
6 Junii 1690.

99. Nicolaus Inouk. Disp: phijs:; sub praes:; de
Mundi duratione, pars 1^a. 4 Junii 1690.

100. Jacobus de Vries. Disp: philos: in:; publ:; de
Religione. 5 Junii 1690.

A. 4. 192. 1.
SELECTARUM DISPUTATIONUM
HISTORICO-THEOLOGICARUM

QUINTA

DE IUDAISMO

QUAM

Favente Deo Opt. Max.

SUB PRAESIDIO

Reverendi, clarissimi, doctissimi que viri

D. GISBERTI VOETII, S.S. Theolog. Doct.
ejusdemque Facultatis in inclyta Acad. Ultraject. Professoris
ac in Ecclesia ibidem Pastoris vigilantissimi

Publicè defendere conabitur,

JOHANNES BREBERENUS vanden Dijck Aquisgran.

Ad diem 2. Sept. styl. vet. Horis, locoque solitis.

ULTRAIECTI,

Ex Officina ÆGIDII & PETRI ROMAN
Academiae Typograph. Anno 1637.

*Prudentissimis, doctissimis, præstantissi-
misque viris,*

D. D. Omnium facultatum, in
inclytâ Ultrajectinâ Academiâ Pro-
fessoribus.

NEC NON

*Reverendis, & insigni eruditione ac pietate
conspicuis viris*

D. D. in Ecclesia Ultrajecti-
na Pastoribus.

*Hasce theses in Debiti honoris
Symbolum & observantia monu-
mentum,*

Dedicat & offert

JOHANNES BREBERENUS
van Dijck, Resp.

Apostasiæ à vero cultu Dei non una est species. Ut antiquiores præteream, vigent hodie etiamnum 1. *Atheismus & Epicureismus.* 2. *Magia.* 3. *Ethnicismus* 4. *Libertinismus*, ad quem refer *Semi-Libertinismum* Cornherii. 5. *Judaismus & Semi-Judaismus.* 6. *Mahumetismus.* 7. *Neo-Arrianismus*, aut potius *Socinismus*; *cujus cognata sunt Anabaptismus & Remonstrantismus.* 8. *Papismus.* Nos reliquorum *explicatione in alias occasiones reservatâ, delineabimus nunc solum Iudaismum, ut juniores ad tanto faciliorem hujus causæ cognitionem manducamus. Exhibebimus autem* I. *Eclogam historicam de statu Judæorum, quis & qualis ille sit.* II. *Consilium theologico-politicum de procurandâ ipsorum conversione.* III. *Usum hujus tractationis indicabimus.*

THESIS I.

Qvod ad primum, præcognoscendum statum Judæorum considerari posse vel ante adventum Christi, vel post. Illius initium ducitur à vocatione Abrahami, tum enim Deus cœpit separare sibi hunc populum; ejusque quatuor constitui possunt intervalla. 1. Ab Abrahami vocatione usque ad exitum ex Ægypto. 2. Inde usque ad Templi Solomo-

nici ædificationem, 3. Inde usque ad reditum ex captivitate Babylonica. 4. Inde usque ad Christum. Historiam trium priorum habet scriptura veteris Testamenti; ad cuius illustrationem symbolam suam conferre conati sunt ex Judæis Fl. Iosephus, Iosephus Pseudo-Gorionides, Scriptores Thalmudici & Rabbinii commentatores: ex Christianis verò Sulpitius Severus in Historia Sacra, Arias Montanus in antiquitatibus, Pineda de rebus Solomonis, Ribera de Templo, imprimis scriptores de Republ. Iudaicâ Sigonius, Bertramus, Zepperus, Cunæus, Schickhardus; adhæc chronologico-historici Eusebius in Chronico, Melanthon, Scaliger, Torniiellus, Salius, Gordonus, Iac. Capellus &c. Deniq; commentatores qui philologica & antiquitates ex professo explicant, quales Fagius, Mercerus, Drusus, Tremellius, Broughtonus, Ainsworthus, Si quis compendiosam status hujus populi descriptionem desideret à reditu ex captivitate usque ad everisionem templi secundi, adeat is tractatum Pauli Eberi, qui etiam gallicè & belgicè editus est, cum tract. Iohannis Crispini de *Statu Ecclesie*. Statum Iudæorum post Christum in duo intervalla distribuimus, Prius est à nativitate Christi usque ad everisionem templi, quod præter Scripturam N. T. illustrarunt Fl. Iosephus, Historici Ecclesiastici Eusebius, Sulpitius Severus, & ex recentioribus Melanthon, Baronius cum Antagonistis, Iacobus Capellus &c. Si quis compendio studeat, cognoscat ejus ideam ex Alexandri Capelli *Historiâ apostolicâ*, & compendio *historie Iudaicæ*, quæ edita cum Myrothecio Cameronis. Posterius intervallum est ab everisionem templi usq; in hunc diem aut usq; ad generalem ipsorū conversionem. Cujus articuli melioris doctrine causâ constituantur tres. Primus ab everso templo usque ad absolutum & receptum Thalmud, annum scil. Christi 500. Secundus inde usque ad celebrem Doctorem R. Mose ben Maymon, annum scil. Christi 1131. Tertius, usque ad nostra tempora. Hujus intervalli res Iudaicas complexum est Chronicon Hebræum majus, à Genebrardo translata & editum. Unde authores Christiani ut & ex commentatoribus Thalmudicis, aliisque Rabbinicis sua hauserunt, quæ in chronicis

chronicis annotarunt, quales Arn. Pontacus Burdegalensis, Iacob Capellus, Helvicus, & Michael Neander, sed quem videre nondum contigit. Statum apostatici & novelli hujus populi quod ad mores, & ceremonias ex professo nobis pandit Ioh. Buxdorf. in Synag. Iudaicâ Maximo virorum Scaligero tantopere laudatâ, epistol. ad Buxdorf. Institutioni ejus epistolice præmissa. Cum qua conjungenda ejusdem Buxdorfij institutio epistolica, Liber de abbreviaturis & biblioth. Rabbinica, Tiberias, & si quæ sparsim in epitome radicum & lexico Schindleri annotantur. Nec prætereunda, quæ Antagonistæ Iudæorum nobis citati in Disput. de *Adventu Messie usq̄ in præteritâ* observant. Imprimis etiam memorandus M. S. tractatus Italicus R. Iuda de Modena etiamnum hodie archisynagogi apud Venetos, de doctrina, moribus, & ceremoniis Iudæorum, quem cum aliis rarioribus scriptis & observationibus liberaliter utendum mihi dedit Eruditiss. & amicissimus vir Andreas Colvius, qui cum ante annos aliquot Illustri & Magnifico D. Berckio Belgij Fœderati apud Venetos Legato à sacris concionibus esset, cimelia ejusmodi nunquam non satis laudando conatu & judicio Venetiis & in vicinis Italiæ locis undique conquesta in Belgium ad nos asportavit. Eum tractatum percurrens didici in rebus Iudaicis nonnulla, quæ apud alios ita non occurrunt. Sunt qui tres status Iudæorum constituunt, *Ammi, lo Ammi, ruchama*: sic Weemsius à Lathocker in tract. anglico *de quatuor filiis de generibus*. Ille est ab Abrahamo usque ad rejectionem Iudæorum. Iste usque ad generalem conversionem. Hic, deinceps: De Tertio statu restitutionis egimus Disput. de Conversione Iudæorum. De primo nunc agere non visum est, sed tantum de secundo, statu scil. destitutionis seu rejectionis.

II.

Statum rejectionis inchoamus non à tempore prædicationis Apostolicæ (quamvis post oblato Euangelij repudium ipso fuerint rejecti Rom. 9. 1. 9. & cap. 11. vers. 1. 2, 3, 4. Actor. 13. 46. 51. Apocal. 2. 9. & 3. 9.) sed ab eversione templi, tunc enim ipso facto & argumento irresistibili, sacrificia eorum abolita, splendor

Ecclesiæ & politiæ omnis sublatus, & consummata totalis eorum
rejectionis. Finimus autem statum illum die hodierno, aut, si mavis,
tempore generalis conversionis, siquidem interea manente velamine,
quod ad essentiam Iudaismi aut partes primarias pseudo-religi-
onis, & consequenter miserissimi eorum status nulla expectanda
est mutatio: sed relinquetur domus ipsorum deserta &c. Math.
23. 38. 39. cum 2 Corinth. 3. 14. 15. 16. & 1 Theff. 2. 16. Porro
de subjecto, causis, antecedentibus, consequentibus, circumstan-
tiis, & adjunctis hujus rejectionis, non est quod operosè agamus.
Habent nonnulla studiosi in Disput. de Conversione Iudæorum:
si quid desit ex S. literis facile supplebunt. Nos solummodo hy-
pothesibus nonnullis præmissis, qualitatem & quantitatem abje-
ctionis considerabimus. Sunt autem hypotheses istæ. 1. Iudæi sunt
rejecti, nec sunt amplius populus Dei peculiaris, sive politicè, sive
ecclesiasticè Math. 23. 38. Rom. 9. 3. 32. 33. & 10. 3. 19. 21.
& 11. 7. 8. 9. 10. 15. 21. 22. 23. 28. Apocal. 2. 9. Eratque hoc
prædictum à Prophetis, ex quibus apostolus loc. cit. & hodierni
Antagonistæ Iudæorum hanc veritatem evincunt. 11. Sunt re-
jecti imprimis & ἕταίροις propter repudium Euangelij & perfe-
ctionem Christi & discipulorum ejus 1 Theffal. 2. 15. 16. cum
Math. 23. 36. 37. 38. Itaque cum fatentur propter peccata sua
hanc captivitatem sibi obtingere, cogitent quodnam sit tam diu-
turni exilij causa, quodnam, inquam, peccatum quod omnia ma-
jorum peccata Ies. 1. Ierem. 2. & 3. Ezechiel 16. recensita longè
exsuperet, quippe 16. poene sæculorum miseria multatum, cum
majorum abominationes tantum captivitate 70. annorum vindi-
cârit Deus. 111. Rejectionis est finalis & irrevocabilis, donec con-
vertantur ad Christum Math. 23. 39. 1 Theffal. 2. 16. 14. Præ-
suppositum & antecedens hujus indurationis & rejectionis Iu-
dæorum est liberrimum sanctissimumque Dei decretum ac bene-
placitum, secundum quod peccata illorum & olim & etiamnum
hodie permittit, eos in peccatis deserit, & propter peccata justif-
simè temporalibus & spiritualibus malis punit Roman. 11. 7. 8.
9. 20. 32. 33. 34. 35. 36. cum cap. 9. vers. 6. 18.

Quali.

III.

Qualitas & quantitas hujus miserrimæ rejectionis perspicitur in statu eorum Ecclesiastico & Politico. In statu ecclesiastico considera 1. Fidem seu sensum eorum de religione, hoc est, de Deo & cultu Dei. 11. Praxin & pietatem. Quod ad fidem & sensum, is totus est corruptus, & nil nisi mera perfidia & apostasia: Quia 1. Principium genuinum fidei non habent; repudiato enim novo Testamento unico & *θεογονία* veteris commentario substituerunt illi *תורה שבעל פה* .i. *legem oralem*, traditiones scil. Thalmudicas, quas æquiparant immo & præferunt Veteri Testamento, hujusque sensum atque explicationem irrefragabilem ab illis suspendunt & in gratiam earum scripturam imperfectionis, obscuritatis, contradictionis accusant Buxdorf. Synagog. p. 44. 45. 46. Hinc ipsi *fundamentum legis scriptæ est lex oralis* R. Bechai in *Cad Hakkemach* fol. 77. col. 3. Similia occurrunt in libro *Misbeach hassabaf* cap. 5. Hæc religionis *fundamentum potius est quam lex scripta, nam propter eam ininitum est fœdus Dei cum Israelitis*, R. Isaac Corbelensis in *Amude gola* fol. 39. Et studium Thalmudicum longè præfertur studio scripturarum In *Bava Metzia* fol. 33. 1. & *Berachot* fol. 28. 2. & *Chagiga* fol. 10. 1. Quia *deutéropois* est à Mose æque ac lex *Berachot* fol. 5. 1. *Targum Cantic.* 1. 2. & qui studet Thalmudi *vocatur sanctus.* *Iebammot* fol. 20. 1. Et qui illi credit, *perinde est ac si crederet Deo* In libro *Chiskuni* fol. 94. Et qui Thalmudicas traditiones discit, *persuasus esse debet, se futurum filium vite æternæ.* *Nidda* fol. 73. Quin & ipse Deus interdum studet in bibliis, & nocte in Thalmude, *Targum Cantic.* 1. v. 2. Ut habet editio Veneta, & Osvaldi Sreckenfuchschij in 8. seorsim edita: quamvis verba illa omiserint Biblia Regia, & Basileensia Buxdorfij. Nec tantum Thalmudi, sed & Rabbiorum suorum oraculis seu responsis, concionibus, mysticis expositionibus parem auctoritatem tribuunt; quibus fidem adhibere necesse est æque ac Moysi, etiamsi res incredibiles proferrent, & de manu tuâ dextrâ dicerent quod sit sinistra, & viceversa. R. Isaac Abhabab in libro *Menorat Hammaor*, Thalmud in tract. de Sabbatho cap. 2. R. Selomo

Iemo Iarchi in Deuteron. 17. 11. Et quisquis hoc ipsum non fece-
 rit, is in inferno gravissimè punietur, in calidà scil. bullientique
 zoah .i. excremento, ut hæc aliaque fusè ex ipsorum sanctioni-
 bus probat Buxdorffius pag. 67. 68. 69. 2. Quia articulos
 πρώτο-fundamentales, de Trinitate, de Messia persona, of-
 ficiis, adventu, non tantum tollunt tredecim articulis suis à
 Moyse Ægyptio conceptis (de quorum explicatione Bux-
 dorff. synagog. Iudaic. c. 1. Et Munsterus de Fide Iudæorum,
 qui tractatus editus cū Euangelio Hebraico Mathei) ut & dispu-
 tationibus suis passim; sed insuper horrendis blasphemis conspur-
 cant. Sic ex. gr. ad nomen Iesu ter in terram exspuunt dicentes
 ימחשמו *id est, deleatur nomen ejus*; vocant illum תלוי *id est, suspē-*
sum, שקר ותעבה ממור .i. mendacium & abominationem, &
 אלהי בכר .i. Deum alienum; & in precibus suis quotidianis mane
 & vesperi הכל וריק .i. vanitatem & stultitiam, & qui non possit sal-
 vare. Elai animam dicunt trigasse in Christum, & cogi eum
 festo (quod vocant) natalitio perreptare omnes cloacas; Mariam
 esse immundam, meretricem &c. Christum esse falsum prophe-
 tam, impium, torqueri in inferno. Vide hæc mysteria detecta à
 Munstero in scholiis ad Math. 2. & à Buxdorffio in abbreviaturis, in
 י"ש & י"ש & in Epitome radicum in voce יער, & in Synag. Iu-
 daic. p. 69. 165. & postea à Christoph. Helvico Elench. Iudaic. 8.
 Denique Euangelium nostrum quibusvis excogitatis cōmentis &
 diceriis exagitant, ut videre est in Nizacchon R. Lipman, quem
 Munsterus magnam partem refutavit in scholiis ad Matheum he-
 braicum: immo & sarcasticè vocant און גליון *id est, revelationem*
vanitatis, & יוגו גליון *id est, deflectionem iniquitatis*, Munsterus ibid.
 Pari reverentiã Christianos, eorumque Ecclesias, Politias, & Ma-
 gistratus excipiunt, ut videre est apud authores cit. 3. quia arti-
 culos alios fundamentales qui ex primis modo memoratis depen-
 dent miserè corrumpunt. Negant vim peccati originalis, præde-
 stinatio-

stinationem divinam, & justificationem gratuitam; contra afferunt liberum arbitrium & perfectionem operum, merita, & satisfactiones suas (R. Iuda de Modena tract. M. S. cap. 49. 50. 51. 52. 53.) Cumulus desperatæ doctrinæ est in confessione & precatione emortuali in quâ Rabbini ipsis præeunt: *Si vero tempus mortis mea appropinquavit, tum mors illa mea sit remissio peccatorum meorum omnium &c. fac ut partem habeam in paradiso, nec non seculo futuro &c.* Buxdorf. synag. cap. 35. Similem desperationem affectant miseri, cum in festo expiationis super gallo solenniter macando hæc verba ter pronuntiant: *Gallus hic commutatio erit pro me, hic in locum meum mortem promerui succedet, hic erit reconciliatio mea, hic morietur pro me, ego vero in vitam bonam cum populo Israelitico toto introibo. Amen.* Ibid. c. 20. Et cum subinde crudeliter macant liberos Christianorum sanguine eorum excepto & distillante in mundum linteum, moribundi se oblinunt additis his verbis: *Siquidem Iesus sit verus Messias, sanguis huius innocentis, qui in fide Christi mortuus est, profit tibi ad vitam æternam.* Hunc usum sanguinis puerorû Christianorum, quem tantopere sitiunt & toties hauserunt Iudæi, indicavit Iudæus quidam Ratis bonæ baptizatus referente Mich. Neandro apud Abrah. Mellinum in Martyrologio: Cujus fide hæc cito, nam ipse librum Neandri non vidi. Nec prætereundi articuli, de abrogatione legis ceremonialis, de creatione mundi, de angelis bonis & malis, de homine ejusque procreatione, de statu animarum post hanc vitam, *μετεμύωσις* Pythagoricâ, & purgatorio, de resurrectione, de terreno regno Messia, de paradiso, de inferno &c. circa quos *ἀνωμα* & diliria eorû ex R. Iuda de Modena, aliisque recentioribus sigillatim recensere non fert angustia thesium, nec est operæ pretium. Studiosi magnam partem ea suis oculis videant aliquando in crambe Rabbinicâ R. Menasse ben Israel, ex quo accuratè & fideliter omnia fere enotavit superiori anno do&iff. quidam juvenis in Disputatione sub præsidio nostro habitâ. Adjungi poterit Buxdorfij Synagoga Iudaica, aut Abrah. Costerus, aut Helvici Elenchi Iudaici, aut Pageti scriptum adversus Brownistas, aut similis author, si quis ad manum sit. 4. Quia

infulsis fabulis, commentis glossis, deliriis totam Theologiam passim contaminant. De quibus authores modo cit.

IV.

Atque hæc quidem ratio fidei eorum. Praxis, observatio, & pietas non minus corrupta est, necesse enim ex tam malâ arbore pessimos fructus produci. Actus religionis seu pietatis solent vulgo distingui in elicitos & imperatos, quorum illi pertinent ad primam legis tabulam, isti ad secundam. Illi sunt partim cultus Dei naturalis, partim institutus; rursus vel internus vel externus. Fidem ergo & spem in Deum, caritatem timorem, honorem &c. erga eundem, ut & invocationem nominis divini in cultum hominum, in meram hypocrisim & ostentationem exemplo Phariseorum (Math. 6. & 23.) converterunt. Quod docent ipsorum *Tephillim* seu fasciæ oratoriæ de quibus Buxdorf. cap. 6. Præterea superstitionibus innumeris stultis, profanis, ridiculis, carnalibus, præsertim Magiâ suâ & divinatione tum directâ tum indirectâ omnia profanant, adeo ut vir Dei Lutherus non inconcinne dixerit: *Indeum scaterere tanto superstitionum diabolicarum cumulo, ut numerum pilorum de novem vaccis longè excedat.* Referente Helvico Elench. 8. quæst. 3. Nec mirum. Ianuam n. Magicis artibus aperuerunt pseudo-Philosophemata eorum Thalmudica & Cabalistica, ut notavimus in Disput. de Magiâ part. 1. thes. 5. nec dissimulare id potuit, R. Mosè ben Maimon, in More Nebuchim part. 1. c. 62. Documenta autem Magiæ Judaicæ præter experientiam perpetuam sunt tum munera in die reconciliationis diabolo dari solita, Buxdorf. p. 420. tum liber *Schimmusch Tehillim*, additus psalmis Davidis in 32. excusis, ubi totum psalterium in usum pene magicum convertitur; & alter liber dictus *Rafiel*, plane cabalisticus & magicus. Adde tam multiplicem divini nominis abusum, & profanam verbi divini detorsionem ad *εθειλοθηρηκείαν* & carnales ritus, ceremonias, vacuas observationes contra & supra legem Mosis populo imponendas; de quibus consulendus Buxdorfii tractatus, si quis justum indicem & compendium quærat. Hinc Iudæorum profanus, Epicureismus, & Libertinismus, quem imprimis produunt,

cum

cum Christianæ aut alterius religionis larvam non raro induunt, (si modo dolosi spes affulserit nummi) & mox ad vomitum redeunt. Atque hæc quidem vitia in excessu magis. In defectu sunt ista. 1. *quod* in cognitione, etiam prætensæ suæ religionis, plerique sint admodum hospites. 2. *quod* tota ipsoꝝ devotio & cultus divinus, sit purum putum opus operatum. 3. *quod* nimis audacter solvant legem, quam dicunt divinam, mulieres suas ad nulla præcepta affirmativa, quæ tempus præfixum habent, obligant, R. I. de Modena c. 32. Buxdorf. Synagog. p. 149. 353. 4. *quod*, nulla secundum legem Mosis, quam jactant perpetuam, nunc habeant sacrificia externa, imprimis propitiatoria; deest enim ipsis templum seu locus, deest ignis de coelo, desunt & sacerdotes: ut enim omnium aliarum tribuum ac familiarum genealogiæ sunt deperditæ (fatente R. Iuda de Modena cap. 8.) sic etiam sacerdotum & Levitarum, quod volens nolens idem Rabbinus ibid. satis fateri cogitur: *Sacerdoti, inquit, è Leviti dicono haver servato la lor genealogia: ma al presente non ha preeminenza alcuna, se non esser primi in certe ceremonie &c.* Cautè sanè. Et tamen ausi sunt motu proprio instituere abominandum illud sacrificium galli gallinacei, de quo Buxdorf. cap. 20. 5. *quod*, si quis votum aut juramentum fecerit, possit in eo dispensare præcipuus aliquis Rabbinus, aut tres Iudæi non-Rabbini: de quo ritu R. Modena c. 12. 6. *quod*, Sabbathum æternum illud pactum (ut volunt) multis modis profanent deliciando, helluando, & carnalibus voluptatibus se totos immergendo, Buxdorf. p. 258. 262. 268. Quamvis alioquin stolidè præcis observationibus suis sanctificationem ejus præ se ferant. Nugas autem illas vide apud Buxdorf. cap. 10. & 11.

V.

Quod ad actus religionis imperatos, hic multis modis impietatem suam produunt, adeo ut illis conveniat hypotyposis & descriptio illa apostolica Rom. 1. à v. 28. usque ad finem & cap. 3. v. 9. usq; 19. Odium, injustitiam & crudelitatem adversus Christianos & spirant & profitentur, & quandocunque possunt, re ipsa exerunt. Perpetuo iis maledicunt, de quo Helvicus Elench. 9. vitæ & sani-

tati eorum infidias struunt veneficiis & clanculariis latrociniiis suis quod in regno Galliaë factum anno 1320. ubi venena & pestem, quantum in se erat, disseminabant. Aliquoties pueri Christianorum surrepti ab illis in odium & contemptum Christi crudeliter crucifixi sunt, nonnullorum carnes in mortario contusæ. Tristissima exëpla in Iudæâ, Hispaniâ, Germaniâ, Galliâ, Angliâ an. 415. 1146. 1177. 1236. 1249. 1282. 1288. 1290. 1298. 1475. reperies in Annalibus Baronij, chronologia Calvisij, Martyrologio Mellini, & historicis atque authoribus ibidem citatis. Nec prætereundum, quamvis heterogenes immanitatis Iudaicæ exemplum perpetratum sub Trajano in insula Cyrene, de quo Dion, & ex eo Rhodigin. lib. 5. c. 9. Carolus Calvus anno 877. & Ioachimus Elector Brandeburgicus anno 1571. à Medicis Iudæis & familiaribus veneno sublati sunt. Fraudes, injurię, *πλεονεξίαι*, rapacitates, usuræ, calumniæ, quibus affiduo Christianos infestant, neminem latere possunt, nisi qui nunquam viderit Iudæos, aut fando nunquam audiverit quid sit Iudæus. Ab initio nascentis Ecclesiæ fuerunt proditores & alastores Christianorum, & calumniis ac concitatis jurgiis Gentilium persecutioni illos tanquam tumultuosos exposuerunt, Actor. 9. & 13. & 14. & 18. & 21. & 23. & sæculo proximè sequentis, ut ad Tertull. lib. ad Scapulam recte observant Albaspinus, & Joh. Ludov. à Cerda Miscellan. c. 126. n. 27. Et certe aliud nil possunt Iudęi per legem suam Thalmudicam, quæ docet eos precatones execratorias in Christianos, eorundem Politias & Magistratus quotidie fundere & dominium in illos suos ac Dei inimicos exspectare, affectare. Buxdorf. p. 170. 171. 172. 173. Non esse peccatum si Iudæus Christianum occidat, si adulterium committat cum ejus uxore, si ejus bona furetur, rem perditam retineat &c. ut partim ex Thalmudistis partim ex aliis Rabbiniis probat Christianus Gerson, & post illum Helvicus elench. 8. Y. Non esse testimonium dicendum coram Magistratu pagano contra Iudęum, nec hunc ad solutionem pecuniæ testimonio illo adigendum. Secus qui fecerit, anathemati subjectum. Hanc enim inter 24. causas anathematis recenset Maymonides Hilchoth Thalmud Therah cap. 2. Omnia perjuria, juramenta, vota, datam fidem &c.

dem &c. quæcunque per totum annum præstentur à Deo irritari credunt quotannis in die Expiationum, ne Iudæo in fraudem cedant. Sic enim habet precatio in libr. *Machsor haschana* fol. 156. quam exhibet loc. cit. Helvicus. Et sane omnibus perjuriis, dolis, & fraudibus applicari potest genuina illa panacæa *equivocationis*, & mendacii officiosi, quam suggerit & defendit R. Menasse ben Israel Conciliat. in Genes. qu. 37. Constat ergo de perfidiâ, crudelitate, avaritiâ Judaicâ. De inflatiabili ipsorum libidine præter experientiam nullum melius testimonium, quam Gemara Thalmudica tra. *Sanbedrin* cap. 8. ubi sic verba habent: *R. Isaac docet, ex quo tempore templum destructum est, ablatum est בראי וטו id est, sapor venenis, & datus est peccatoribus. q. d. Aquæ furtivæ dulces sunt, & panis clandestinus suavis est. Quæ verba adducit, ut probet conjugium non posse ipsis sufficiens remedium esse libidinis. Adde quod polygamiam etiamnum tradant, teste R. Iuda de Modena cap. 33., quamvis, inquit, in Italia Germania non solent plures ducere quam unam (procul dubio ob leges Christianorum) nisi in casu quando ex uxore non suscipiunt liberos: tunc usitatum est in Italia licentiam impetrare à Papa. Vigent etiam inter ipsos divortia, ob quamcumque occasionem (ut ibid. loquitur R. Modena) modo mulier consentiat. Quanti sint amatores rei veneræ, prodit R. Modena cap. cit. ubi ait, eos qui ultra annum 20. vivunt sine uxore, vivere in peccato: & quod de celebratione Sabbathi ex libro *Orach Chaim* habet Buxdorf, cap. 10. p. 268. & pudet hic referre:*

VI.

Ex quibus omnibus concludimus Iudæos esse avaritiæ, libidinis, gulæ, superbiæ, mendaciorum, injustitiæ, odii, invidiæ, vindictæ miserrima mancipia: breviter ventrem esse ipsorum Deum, totamque illorum probitatem nil nisi carnale studium, abominandam hypocrisin esse, omnia ipsorum bona (quæ vocant) opera, esse splendida peccata; adhæc universum fidei, religionis, & pietatis choragium ac larvam esse cœcitatem, perfidiam, Atheismum & Epicureismum, apostasiam, Magiam & superstitionem, blasphemiam, Dei odium, carnalem, servilem & terrenum cultum; quia alia sub

forma, alio modo, alio fine colunt, quam coli vult; breviter contra primum decalogi præceptum *alienum Deum habent*, æquè ac Gentiles, Mahumedistæ, Manichæi &c. nec minus ac Gentiles possunt dici *atheoi*, & Deum *aisvs* vtes Ephes. 2. 12. 13. 1 Thessal. 4. v. 5. Quod porro probatur 1. *quia* prætenfa istorum religio, (re ipsa blasphemia, perfidia & apostasia) dicitur *ἀθεοία* Rom. 11. 31. 32. & illi avertunt veritatem, sunt polluti, infideles, Deum factis abnegant; ad omne opus bonum sunt *ἀδόκιμοι* Tit. 1. v. 10. 11. 14. 15. 16. 2. *quia* prætenfa ipsorum ecclesia seu synagoga, dicitur synagoga Satanæ Apoc. 2. 9. & 3. 9. illiq; dicuntur ex diabolo, non minus ac progenitores eorum Ioh. 8. 44. 3. *quia* Iudæi non placent Deo 1 Thess. 2. 15. 16. Ioh. 8. 24. 34. nec illi sunt populus Dei, nec ipse est Deus eorū, nec Deus patrū ipsorū: nam Paulus cū Christianis secundum fidem Christi serviunt illi *παρρησία* Deo Act. 24. v. 14. Iudæi autem huic fidei adversantur, ergo, quidquid prætendunt, aberrant à via qua pervenitur ad Deum patrum Rom. 10. 3. & 11. 7. 4. *quia* nec possunt placere Deo, quamdiu Iudæi sunt; ratio est quia sunt indurati, in reprobum sensum traditi, excecati Rom. 11. 7. 8. 9. 10. inimici Dei v. 28. & quidem usque ad finem occupat eos ira Dei 1 Thessal. 2. 16. Multa huc conferri possent sed non est operæ pretium; cum Clariss. & piissimus Christianæ religionis assertor D. Vedelius nuper in tract. de Deo Synagogæ ex scripturis consentiente antiquo & hodierno Christianismo contra nostri sæculi profanas novitates, & libertinismos accuratissimè vindicaverit istas theses 1. Iudæos non colere verum Deum, creatorem cœli & terræ, Deum Abrahami, Isaaci, Iacobi &c. lib. 1. c. 6. 11. Iudæos in sua religione extra fidem Christi pios esse non posse, cap. 7. 111. Iudæos non habere fidem, ex qua pietas eorum promanet. 1v. Iudæos non posse dici amicos Dei. ibid. Adversariorum objectiones & exceptiones ejusdem tract. lib. 2. solidè diluit, & ad perpetuam *ἐξεμυσίαν* (nisi me fallit animus) non minus rediget ac secundâ, tertiâ & quartâ parte Arcanorum Arminianismi. Nihil ergo restat quam ut more suo abjecta hasta coram literatis (quod aliquoties factum circa scriptiones nostrorū ut Walæi, Amesiū, Gomari, Godefridi Sopingii, Twissi, Aboti, & nuper circa

circa dissertationem de Termino Vitæ) idioticos suos coccyſmos
ſermone vernaculo apud Idiotas totius certaminis & acceptę cladis
ignaros protrudant, ut ſaltem in aliquorum applauſu & linguâ,
imprimis *γλωσσόμας*, vivat vigeatque aliqua Societas Remon-
ſtranto-Sociniana. Et præſtitit hoc nuperrimè quidam ex corte illâ
Semi-paganus aut Semi-idiota, qui in appendice libelli in me a-
liosque Chriſtianę & orthodoxę religionis hyperaſpiſtas latrantis,
Cl. Vedelio opponit has peremptorias ſcil. rationes. 1. exemplum
Ninivitarum 2. Rachab Hebr. 11. 31. cum Iacob 2. 25. 3. Pau-
li ante converſionem 2 Timoth. 1. 3. 4. Iudæorum Rom. 10. 2.
Unde concludit, poſſe verum Dei timorem eſſe penes illos, Qui
Chriſtum mediatorem & tres perſonas deitatis non agnoſcunt. So-
lutionem iſtorum aliorumque, ſi quę ſunt, argumentorum in ipſam
diſputationem D. Reſpondenti noſtro reſervamus; & obnixè roga-
mus ad verſarios, ſi qui hic ſunt, ut aut ipſi per ſe aut ſaltem per di-
ſcipulos ſuos argumenta illa, quantum poſſunt urgeant. Quod au-
tem addit anonymus Remonſtrantium patronus multos probos
Chriſtianos ſententiam illam D. Vedelii non amplexuros mihi non
ſit veriſimile. Niſi per Chriſtianos intelligat craſſos Pelagianos,
Socinianos, Libertinos. Chriſtiani omnes qui in Iudæos ſcripſe-
runt & inter eos imprimis ex Iudæis converſi, qui optimè pietatem
illorum exploratam habebant, uno ore perfidiam, apoſtaſiam, blaſ-
phemiam, impietatem illis attribuunt. Omnes etiam ſive Ponti-
ficij, ſive Reformati & Evangelici Auguſtanę confeſſionis, ut
Gentilibus extra fidem Chriſti, ita & Iudæis cum Mahumedis
veram pietatem negant, in loco communi, de *Bonis operibus*. Inſtar
omnium videatur Melanthon, loco de *Bonis operibus*, & Hemmin-
gius Diſputatione de *veri cultus divini ratione*, (theſi 1. 3. 23. 25.
26.) quę ſubjecta eſt ipſius Paſtori Evangelico. Horum autho-
ritatem forte pluriſ facient adverſarij, quia ad eos non raro pro-
vocant. Ne autem calumnientur, nos bonum, quod ſuo ordine &
gradu tale eſt, quamvis non ſufficiens ad ſalutem, facere malum,
applicent huc juniores diſtinctionem illam quę adhiberi ſolet in
controverſia de Virtutibus Gentilium. Eſſe aliquem actum mate-
rialiter

rialiter, objectivè & abstractè consideratum, bonum, qui tamen formaliter subjectivè & concretè, huic aut illi homini est malum quid, quia ipse malus bonum illud non facit bene: hinc dicitur adverbialiter salvare & damnare. Actus cognoscendi Deum vel credendi esse Deum bonus est, sed ut est in diabolo, seu ut elicitur à diabolo non est bonus; saltem quod in se & simpliciter bonum, non est illi bonum. Sic Gentiles habuerunt lumen naturale, quod in se, in idea atque abstractè consideratū est bonum, quippe donū Dei; sed tamen per accidens malitiæ subjecti quia bonū illud non promoverunt ulterius, nec excoluerunt, nec applicuerunt debitè, illis factum est malum, & lumen illud versum est ipsis in tenebras Rom. 1. 21. 28. 29: Eph. 2. 12. 13. quomodo medicamentū alicui malū est, quia cedit in morbi exasperationem. Idem statuendum de Iudæis. Tit. 1. 14. 15. 16. sive accuratè custodiāt & multū legāt scripturā V. T. sive Deū patrū (ut præ se ferūt) invocent & glorificent, sive ab his aut ab illis malis absterneant (nominatim ab iconolatriā) sive eleemosynas erogent, sive jejunia à vesperā usque ad vesperam celebrent (ut testis est R. Iuda de Modena c. 26.) sive quacunque alia ratione instar Atheniensium (Aktor. 17. 22.) *θεοῖς δαιμονεσέβουσ* ostendant, omnia tamen sunt abominatio Iehovæ. Ut olim opera majorum absque fide & respicientia præstita Ies. 1. 10. 11. 12. 13. 14. 15. & cap. 66. 3. Quamvis enim se Deum nosse profiteantur (Tit. 1. 16.) factis tamen abnegant, & cum putant se religiosos esse proprium suum cor decipiunt, & religio ipsorum vana est, ut huc applicem Iacob. 1. 26.

VII.

Haectenus de Iudæis ecclesiasticè consideratis: nunc paucis agendum de eorundem statu politico. Sunt ergo 1. ex posteris Israelitarum (admixtis pauculis ex Christianismo apostatis & profelytis) ex *δωδεκάφυλλω* scil. ut observavimus in Disputat. de *Conversione Iudeorum*. 2. *Confusa* est ipsorum genealogia, ita ut de distinctione tribuum & familiarum nihil certi constet, fatente R. Iuda de Modena cap. 8. Quidquid contra garriant subinde de posteris Davidis. 3. Plerumque sunt ingenio satis acri, ad disciplinas artes,

artes, linguas addiscendas idoneo; ad praxin Medicinæ, ad pragmatica & politica non inepti, si quis operâ eorum utatur, quod apud Turcas, Persas, reges Africanos non insolens. 4. *Temperamentum* corporis eorum sic satis vegetum, & valetudo firma, ad quam non parum facit diæta quam vulgaribus Christianis exactius observant. A morbis tamen communibus ut e. gr. variolis, erysipelate, peste &c. immunes non sunt. Lepra inter ipsos non ita frequens est. Sed frequentissimus morbus caducus, quem *hannophel*, & *tipphul* indigerant. Numerant etiam 63. morbos fellis (fides sit penes eorum medicinam), quos omnes frustulo panis & vini haustu mane assumpto sanari posse credunt, Buxdorf. p. 188: 5. *Peculiaris* ipsis est color, gilvus scilicet, quocumque sub climate habitent; quo, ut & oculis suis inter alios homines facile discernuntur. Hinc apud Belgas vulgo *geel-ogghen* / Iudæos appellant. Colori adde & alterum *idiopica* Iudæicum gravem scilicet odorem, quem epigramm. 4. lib. 4. tangit Martialis: *Quod jejunia Sabbatariorum*. Et Fortunatus lib. 5. carm. epist. ad Gregor.

*Abluitur Iudæus odor baptisinate divo
Et nova progenies reddita surgit aquis.*

Loquitur de quingentis Iudæis ab Avito baptizatis. Et apud Ammianum Marcellin. lib. 2. Marcus Imperator Iudæos vocat *foetentes*. Ex recentioribus quidam ajunt foetorem illis solere tribui, sic Ramirez de Prado; alij confidenter id affirmant, ut Raderus ad locum Martialis, Et Mayolus tom. 3. dierum canicularium, & Caro Saccus in epist. Fr. Philelphi lib. 5. epist. 1. Alij quamvis negent se compertum habere an omnes foeteant, ad cibam & potum minus exquisitum, ejusque malam concoctionem, & inde ortum feculentum sudorem referunt, ut Philelphus epist. cit. Sed ex universali & perpetuâ experientiâ amplius de hoc odore inquirendum. Citar Raderus Gretserum de Crucelib. 1. c. 98. Sed nunc ad manum non est. 6. Magnus ipsorum numerus est in Europa, Asia, Africa. In Imperio *Turcico vix oppidum*, (teste Bellonio)

aut pagus est, in quo non plurimi Iudæi agant: atque ij fere variarum
linguarum periti, quod magno usui est exteris. Habitant in Imperio
Persico & sub regibus Africanis quam plurimi, in Tartarico &
Russico non pauci, inter Christianos in Germania scil. Bohemiâ,
Polonia, Belgio foederato &c. quotidie multiplicantur:
& hoc mirum quod corpus illud gentis attritum sæpius, tantum
non excisum, in immensum ita excreverit. 7. Nusquam Rempu-
blicam aliquam aut speciem ejus constituunt; sed sub aliena pote-
state degunt: Nam quod alicubi per nimiam indulgentiam Prin-
cipum, forte & aulicorum *φ.λαγγυγία* ac *δωροφωγία* subinde pri-
vatim legibus quibusdam suis adhuc utantur, easque etiam mul-
ctis & pœnis adhibitis executioni mandent, (de quibus Buxdorf.
cap. 34.) idipsum Rempublicam eorum ecclesiasticam & politi-
cam non restituit, sed manet nihilominus domus eorum deserta.
Et certe nunquam major aut melior fuit occasio terram suam repe-
tendi & templum instaurandi quam sub Iuliano Apostata, sed co-
natus eorum Deus mirabiliter impedit. Vid. Sozomen. lib. 5. c.
21. & Socrat. lib. 3. c. 17. 8. Satis duriter pressi cladibus, tu-
multuationibus, expilationibus & direptionibus proscriptionibus,
adeo ut status eorum sit captivitatis & servitutis. Quod ipsi fa-
tentur cum vulgò supputant annos exilij aut captivitatis suæ; &
exsertis verbis illud Hof. 3. 4. huc applicat R. David Kimchi in
commentar. *Atque hi sunt dies exilij, in quo hodie sumus, nec regem
habemus, nec principem ex Israel. In potestate siquidem gentium sumus
& in potestate regum ac principum earum.* Don Abrabaniel caput
Iesa, 53. Iudæis suis applicat in expositione seu potius detorsione
sua; quos multa à Muhammedanis & Christianis pati conqueritur
v. 9. & omnium hominum miserimos facit. Vide commentar.
ejus à Cl. L'Empereur editum p. 69. usque 131. Quin libri pre-
cum passim resonant hæc & similia: *Respice afflictionem nostram
&c. redime nos cito &c.* Confer Buxdorfij synagog. p. 234. 235.
Et clamat experientia. Memorabiles inter alias sunt clades quas
acceperunt sub Vespasiano & Tito, de quibus Fl. Iosephus, sub
Trajano anno 114. in Ægypto, & Cypro & anno 115. in Mesopo-
tamia

tamiâ. *Xiphilin & Ruffin, lib. 4.* Sub Severo anno 202. *Euseb. lib. 6. c. 6.* Sub Hadriano diversis præliis trucidati sunt circiter quingenta & octoginta millia: præterquam quod eorum, qui fame, morbis & igni perierunt, multitudo fuerit innumerabilis. *Hieron.* Sub Gallo Cæsare anno 352. *Cedren.* Et sub Iustiniano anno 529. *Cedren.* & Eboraci in Anglia anno 1190. die 16. Martij, similesq; lanienæ minores. Proscriptiones, exilia, captivitates notamus nunc istas, sub Vespaniano & Tito, cum 97000. in captivitatem abducti, alij bestiis objecti, alij ad metalli-fodinas damnati, alij venundati, & ad vilissima ministeria retrusi, infinita multitudo ex Iudæa per varias gentes dispersa: Sub Hadriano, cum Iudæi patriâ pulsî & prohibiti per leges Imperatoris, adeo ut non licuerit eam ingredi, immo *ne de excelsiore quidem prospectu eminus saltem paternum solum prophanis obrutibus inspicere*, ut loquitur Ruffinus histor. lib. 4. c. 6. Nisi quod postea temporis certo pretio impetrârint ab Imperatoribus ut liceret semel quotannis 10. Augusti Hierosolytam ingredi, ejusque casum & ruinam ut & templi ac totius gentis deslere, idque factum astantibus militibus ad certam horam, & si plus flere vellent, plus pecuniæ exigentibus. *Calvis. in chronolog. ex Hieronymo.* Alexandria pelluntur anno 414. & Cæsareâ Palestina anno 556. Socrates lib. 7. 13. Sezomen. lib. 4. cap. 6. In Gallia anno 1180. capiuntur & omni auro spoliantur, quod dicentur quotannis circa Pascha Christianum aliquem jugulare. In Anglia anno 1210. rex omnes pecunias iis aufert. In Gallia anno 1306. capti, facultatibus exuti, secunda vice inde pelluntur. Ibi- dem anno 1315. denuo admissi, spoliantur, & anno 1395. plane ejiciuntur: ut & ex Anglia 1290. ex Hispania anno 916. & 638. & 1492. (cum migrarunt plus quam ducenta familiarum millia) Ex Lusitania anno 1496. Ex Germania 1392. Moguntia, aliisque quam plurimis civitatibus Germaniæ anno 1282. Sæpe etiam tumultu populari aut militari vita & facultates eorum in magno periculo versantur sub imperio Turcico, imprimis Constantinop. &c.

Consectar. *Ad Iudaicas fabulas refer, qua Benjaminus Tudelensis in Itinerario & ex eo R. Isaac Arama in Genes. 49. & Recentissimus scripta*

scriptor R. Menasse Ben Ifrael in Conciliatore in Genes. quasi. 65. cum Abravanel, Aben Ezra, Guedalialiab Iahia ibid. citat. nungantur de principibus seminis Davidis quibus in Perside, & Principi Davidico, cui in Bagded tantus honor habeatur, quique tam late imperet Ifraelitarum cœtibus; adhuc de supremo senatu, tribunalibus, seu decem curijs ibidem: denique de regnis utopicis Ifraelitarum in Nisbor, & in civitate Thanai ad septentrionem Mesopotamia, deque civitatibus munitis, & bellis quæ cum omnibus regnis & remotis regionibus ibi gerunt.

Quæ restant de cognatis & oppositis Iudaismi, una cum confilio de ipsorum conversione altera parte hujus Disp. exhibebimus.

Corollaria Respondentis.

I.

Doctrina de æternâ Dei prædestinatione, quamvis quod ad id dōri imprimis mysterium sit, in verâ tamen Dei Ecclesia aliena esse non debet, quandoquidem maximè facit ad piorum Consolationem.

II.

Statuere quod fides prævisa æternam Dei electionem præcedat, nihil aliud est quam purus putus Pelagianismus.

III.

Fœdus seu Testamentum, atque adeo via salutis per fidem Christi, fidelium ante adventum Christi, non differt essentialiter à nostrâ.

IV.

Christus legem moralem seu Caritatis non mutavit aut novis præceptis perfecit.

F I N I S.